

Krajský súd v Bratislave
kolektív vyšších súdnych úradníkov
Záhradnícka 10
813 66 Bratislava

JUDr. Boris Tóth
predseda Krajského súdu v Bratislave

Krajský súd v Bratislave
Záhradnícka 10
813 66 Bratislava

V Bratislave, 26. novembra 2020

Vyjadrenie kolektívu vyšších súdnych úradníkov
Krajského súdu v Bratislave
k návrhu reformy súdnej mapy

Vážený pán predseda,

po oboznámení sa s materiálom Reforma súdnej mapy vypracovaným Analytickým centrom Ministerstva spravodlivosti SR ako kolektív vyšších súdnych úradníkov Krajského súdu v Bratislave k nemu predkladáme nasledovné vyjadrenie. Budeme radi, ak aj z našich pripomienok a podnetov budete vychádzať pri komunikácii s Ministerstvom spravodlivosti SR a ďalšími zainteresovanými subjektmi.

Navrhovaná reforma sa nedotkne len sudcov a občanov, ktorí prichádzajú do styku so súdmi, ale i zamestnancov súdov, medzi nimi v neposlednom rade i nás, vyšších súdnych úradníkov. V úvode by sme radi uviedli, že považujeme za správne základné východiská reformy smerujúce k dôslednému zabezpečeniu špecializácie sudcov i zamestnancov súdov na jednotlivé agendy. Aj z tohto dôvodu nie je zámerom tohto vyjadrenia komentovať reformu ako celok, ale predovšetkým prezentovať konkrétne prevažne praktické problémy, ktorými navrhovaná zmena súdnej mapy dopadne na vyšších súdnych úradníkov Krajského súdu v Bratislave. Pritom však nepochybujeme o tom, že podobné dopady pocítia aj ďalší zamestnanci nielen na Krajskom súde v Bratislave, ale aj na mnohých iných krajských a okresných súdoch. Konkrétne len na Krajskom súde v Bratislave pracuje v štátnej správe 184 zamestnancov, z toho 30 vyšších súdnych úradníkov.

Predovšetkým nám nie je známe, či sa na príprave návrhu reformy podieľali aj zástupcovia zamestnancov súdov, medzi nimi i vyšších súdnych úradníkov a prípadne aké bolo ich regionálne zastúpenie. Z predloženého dokumentu nie sú autori známi. Máme za to, že pri príprave takto zásadnej reformy by mali byť vypočuté i naše hlasy a privítali by sme, keby Ministerstvo spravodlivosti SR priebežne informovalo zamestnancov svojho rezortu o postupe pri implementácii reformy. Odstránila by sa tak u nás aspoň časť pocitu neistoty, ktorý reforma objektívne vzbudzuje. V celom dokumente prakticky nie sú riešené

účinky reformy na zamestnancov súdov. Iba na strane 43 materiálu sa spomína prechod výkonu súdnictva a všetkých práv a povinností vrátane prechodu zamestnancov zanikajúcich súdov. Nie sú nám tiež zrejmé projektované počty zamestnancov na jednotlivých novovzniknutých a reformou zachovaných súdoch, a teda aký vplyv bude mať reforma na zamestnanosť.

Nás osobne sa prirodzene dotýka najmä tá časť reformy, podľa ktorej majú byť zrušené krajské súde, pričom všeobecný odvolací súd pre západoslovenský obvod má mať sídlo v Trnave a prvostupňový správny súd má mať sídlo v Nitre. Z materiálu pritom priamo nevyplýva, či sa uvažuje nad detašovanými pracoviskami (najmä všeobecného odvolacieho súdu), ani či tieto prípadné detašované pracoviská majú vybavovať len určitú časť agendy.

Prípadná zmena miesta výkonu práce z Bratislavy do Trnavy, alebo dokonca do Nitry, bude mať prirodzene veľmi závažné dôsledky nielen na pracovný, ale i súkromný a rodinný život všetkých zamestnancov Krajského súdu v Bratislave (totožne tak na Krajskom súde v Košiciach). Väčšina zamestnancov so svojimi rodinami je dlhodobo usadená v Bratislave alebo v jej okolí a takáto zmena by ich zasiahla natoľko, že pre mnohých by ďalšie zotrvanie v služobnom pomere nebolo udržateľné a zrejme by si museli hľadať uplatnenie na iných súdoch v Bratislave alebo úplne mimo justície. Tu je namieste poznamenať, že prevažná väčšina zamestnancov si z dôvodu pracovného zaradenia na Krajskom súde v Bratislave zabezpečila v hlavnom meste bývanie pre rodinu (hypotékou na bývanie). Presunom zamestnancov by došlo k tlaku na zmenu miesta výkonu práce spolu s bývaním nielen u zamestnanca, ale aj jeho rodiny, a s tým spojeným predajom už zakúpených nehnuteľností. Je potrebné mať na zreteli, že kúpna cena nehnuteľností v Bratislave v čase kúpy a k dnešnému dňu sa zásadne odlišuje, z toho dôvodu by nebolo korektné uvažovať o presťahovaní rodín zamestnancov do Trnavského kraja. Dodávame, že mnohí vyšší súdni úradníci sú matkami alebo otcami detí, ktoré majú svoje predškolské, školské, resp. mimoškolské povinnosti a aktivity, takáto zmena súvisiaca so zmenou miesta pracoviska alebo bývania by mala negatívne dôsledky aj na nich. Prípadné dochádzanie z Bratislavy do Trnavy, nehovoriac už o Nitre, nie je časovo zlučiteľné so starostlivosťou o maloleté dieťa.

Z predloženého návrhu reformy súdnej mapy a zhodne tak z prejavu pani Mgr. Márie Kolíkovej, ministerky spravodlivosti SR, v televíznej relácii Téma dňa na TA3 dňa 24.11.2020 v čase od 19:50 hod. vyplýva, že zámerom reformy súdnej mapy je efektívny súdny systém, ktorého cieľom je rýchle rozhodnutie vo veci. Vo vzťahu k zredukovaniu počtu odvolacích súdov a k absencii odvolacieho súdu v Bratislave a v Košiciach bol uvedený jediný dôvod, a to: „**Motiváciou pre túto zmenu je aj snaha pretrhať korupčné väzby na území mesta Bratislava.**“¹

Vzhľadom na to, že z materiálu Reformy súdnej mapy, ani z vyjadrení pani ministerky nebolo dostatočne konkrétne zrejmé, na podklade akých dát a úvah sa dospelo k rozhodnutiu o zrušení krajských súdov a zriadení troch odvolacích súdov, máme za potrebné dať do pozornosti, že pokiaľ je cieľom reformy súdnej mapy špecializácia sudcov na výlučne jednu agendu, táto už v rámci krajských súdov je zavedená a funguje niekoľko rokov prostredníctvom senátov (poručenských, civilných, obchodných, trestných a správnych) a taktiež na úrovni kolégií (občianskoprávne kolégium, správne kolégium, trestné kolégium a pod.). Ak došlo k rozhodnutiu o zrušení Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach s cieľom tzv. „pretrhnutia korupčných väzieb,“ mala by sa javiť myšlienka

¹ Materiál MS SR Reforma súdnej mapy, november 2020, s. 36

presunu osôb z týchto súdov na iné súdy ako a priori nežiaduca. Navyše nám nie je zrejmé, akým spôsobom by mala koncentrácia súdov a zrejme aj sudcov do Trnavy, resp. Prešova pretrhnúť údajné korupčné väzby. Kolektív vyšších súdnych úradníkov veľmi citlivo vníma podozrenia z trestnej činnosti sudcov, žiaľ vrátane sudcov Krajského súdu v Bratislave, a dôrazne sa od takéhoto správania dištancuje. Nemôžeme sa však stotožniť s nazeraním na Krajský súd v Bratislave en bloc ako na „skorumpovaný súd“, ktorý treba zrušiť, nakoľko to nezodpovedá skutočnosti a najmä zásah vo forme jeho zrušenia nedopadá na trestne stíhaných sudcov, ale postihuje najviac zamestnancov súdu, ktorí s vyšetřovanou trestnou činnosťou nemali nič spoločné.

Podľa argumentácie pani ministerky² by v Bratislave mohlo zostať zachované tzv. detašované pracovisko. To by však znamenalo, že by došlo k zmene súdnej mapy výlučne iba z formálneho hľadiska (zmena úradných pečatí súdu, úprava záhlavia úradných listín a pod.) za súčasného zachovania pracoviska súdu v totožnej budove a zhodného personálneho substrátu súdu (sudcov, vyšších súdnych úradníkov, justičných čakatel'ov, tajomníčok, asistentiek a administratívneho aparátu). Zmena by potom znamenala výhradne menovanie nového predsedu krajského súdu ministrom spravodlivosti a obmenu materiálo-technického vybavenia súdu.

Ak by došlo k zriadeniu detašovaného pracoviska všeobecného odvolacieho súdu alebo prvostupňového správneho súdu, ktoré by bolo umiestnené v Bratislave, negatívne dôsledky implementácie novej súdnej mapy aspoň na časť zamestnancov Krajského súdu v Bratislave by boli nepochybne menšie, avšak v danom prípade by nebol naplnený cieľ, pre ktorý by mal byť zrušený Krajský súd v Bratislave, resp. zriadený všeobecný odvolací súd so sídlom v Trnave.³ Z publikovaného materiálu pritom nevyplýva, či takéto pracovisko bude zriadené (o detašovanom pracovisku sa pani ministerka zmienila len okrajovo v relácii Téma dňa na TA3 dňa 24.11.2020), aká časť agendy by sa na ňom mala vybavovať, ani či bude mať trvalú povahu alebo bude fungovať iba dočasne do zabezpečenia dostatočných priestorov v Trnave. V každom prípade sa však dá očakávať určité narušenie už zosúladených pracovných kolektívov jednotlivých súdnych oddelení.

Je možné predpokladať, že v dôsledku reorganizácie súdnej mapy a na to nadväzujúcej zmeny pracoviska zamestnancov súdu, by mohlo dôjsť k odchodu mnohých skúsených zamestnancov, čím by nepochybne utrpela i kvalita vykonávanej práce, pričom tento výpadok nebude jednoduché nahradiť. Eventuálne vykonanie „náboru“ zamestnancov v miestach novozriadených všeobecných odvolacích či prvostupňových správnych súdov nezabezpečí dostatočnú kvalitu personálneho obsadenia súdov. Nemožno opomenúť ani finančný aspekt, nakoľko platové ohodnotenie zamestnancov justície (**čistý príjem vyššieho súdneho úradníka na úrovni od 726,- € a asistentky od 500,15 €**) má stále veľmi ďaleko od vyhovujúceho stavu. Dochádzanie alebo presťahovanie sa z Bratislavy do Trnavy alebo dokonca Nitry nemusí byť pre veľkú časť zamestnancov finančne únosné a napriek záujmu o prácu jej vykonávanie stratí pre nich ekonomický zmysel.

Osobitosťou Krajského súdu v Bratislave je, že v jeho organizačnej štruktúre je zahrnutá i Justičná pokladnica zabezpečujúca vymáhanie súdnych pohľadávok v rámci všetkých súdov v SR. V materiáli Reforma súdnej mapy sa nenachádza žiadna zmienka o nej a o jej zamestnancoch, medzi ktorými sú vyšší súdni úradníci a administratívny personál.

² Argumentácia spočívajúca v zachovaní detašovaných pracovísk do času zabezpečenia kapacít pre umiestnenie súdov – relácia „Téma dňa“ na TA3 dňa 24.11.2020 v čase od 19:50 hod.

³ Materiál MS SR Reforma súdnej mapy, november 2020, s. 36

Dovoľujeme si podotknúť, že Bratislava ako hlavné mesto má určité osobitosti, ktoré by pri tvorbe novej súdnej mapy mali byť zohľadnené. V tomto meste je v porovnaní s inými regiónmi s obdobným počtom obyvateľov generované oveľa väčšie množstvo agendy, ktorú rozhodujú sudy, vzhľadom na mimoriadne veľkú koncentráciu a ekonomickú a inú aktivitu fyzických a právnických osôb, ako aj vzhľadom na sústredenie väčšiny štátnych orgánov v tomto meste. Zároveň je tu väčší podiel skutkovo a právne komplikovaných vecí v porovnaní s inými regiónmi. Na druhej strane hlavné mesto v sebe tiež prirodzene koncentruje ľudský potenciál, z ktorého možno vybrať kvalitných zamestnancov nielen pre sudy. Dá sa očakávať, že podstatná časť agendy, o ktorej bude konať a rozhodovať uvažovaný všeobecný odvolací súd v Trnave a prvostupňový správny súd v Nitre, bude mať pôvod v Bratislave. Je preto na zváženie, či je efektívne, aby za súdom veľká časť účastníkov konania a ich zástupcov, rovnako ako zamestnancov súdov a sudcov, cestovala do Trnavy alebo Nitry, hoci bývajú alebo sídlia v Bratislave. Len okrajom uvádzame, že priamo úmerne tomu je potrebné vziať do úvahy dopady na štátny rozpočet vo forme zásadného navýšenia trov konania, ktoré znáša štát (najmä v civilnom mimosporovom konaní a v trestnom konaní – konanie o európskom zatýkacom rozkaze, zasadnutia súdov k výsluchom vyžiadaných osôb za prítomnosti obhajcov, úhrada trov pri ex offo obhajobe a mnohé ďalšie u ktorých dôjde k enormnému navýšeniu).

Otázny zostáva aj nastavenie systému výberových konaní na funkciu sudcu, ktoré sa priamo dotýka aj vyšších súdnych úradníkov, u ktorých je predpoklad uchádzať sa o túto funkciu po splnení zákonom stanovených podmienok. V prípade, že by zostala zachovaná myšlienka hromadných výberových konaní tak, ako je to v súčasnosti pre obvody jednotlivých krajských súdov, v súvislosti s ich elimináciou a zriadením len troch odvolacích súdov nie je zrejmé, či by sa hromadné výberové konania mali uskutočňovať pre obvody týchto novovzniknutých odvolacích súdov, čo by pre kandidátov na funkciu sudcu znamenalo zvýšenie neistoty, na ktorý súd v rámci takto zväčšených obvodov by mohli byť vymenovaní. V konečnom dôsledku uvedené môže viesť aj k zníženiu záujmu o účasť na takomto výberovom konaní, a to nielen z pohľadu vyšších súdnych úradníkov, ale všetkých potenciálnych uchádzačov, čo môže mať negatívny dopad na kontinuálne obsadzovanie voľných miest sudcov. Druhý zásadný problém vyvstáva v prípade umiestnenia úspešného uchádzača na okresný súd, kedy by napríklad v rámci západoslovenského regiónu úspešný uchádzač žijúci so svojou rodinou v Bratislave bol pridelený na súd v severnej časti západoslovenského regiónu, napr. do Nového Mesta nad Váhom (vzdialenosť súdu od obydľia cca 100-120 km), kam by bol povinný denne dochádzať.

Napriek tomu, že toto vyjadrenie nemalo za cieľ komplexne obsiahnuť celú navrhovanú reformu, záverom dodávame, že **za nedostatok predloženého materiálu vo všeobecnosti považujeme skutočnosť, že neobsahuje žiadne alternatívne varianty riešenia súdnej mapy s porovnaním nákladov a prínosov jednotlivých variantov navzájom. Nie je možné teda zistiť, či takto navrhnutá súdna mapa je najlepšie možné riešenie, z materiálu nevyplývajú merateľné kritériá, na základe ktorých by bolo možné posúdiť efektívnosť reformy.** Podľa nášho názoru by mali byť zvážené aj varianty, v ktorých by všeobecný odvolací súd a prípadne prvostupňový správny súd mali sídlo v Bratislave.

Veríme, že naše vyššie predstreté argumenty opierajúce sa o každodennú prax, prispievajú do diskusie o novej súdnej mape, ktorej výsledkom bude efektívna reforma s čo najvyššími prínosmi a čo najmenšími negatívnymi účinkami na všetkých dotknutých.

V prípade záujmu Ministerstva spravodlivosti SR vyšší súdni úradníci sú otvorení prispieť svojím odborným potenciálom a skúsenosťami z aplikačnej praxe pri tvorbe súdnej mapy a v záujme zefektívnenia rozhodovacej činnosti súdov.

Príloha:
podpisový hárok

S pozdravom

kolektív vyšších súdnych úradníkov
Krajského súdu v Bratislave